

Sygn. akt IV Ua 30/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lutego 2018r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Elżbieta Wojtczuk

Sędziowie : SO Katarzyna Antoniak,

SO Jacek Witkowski (spr)

Protokolant : st.sekr.sąd. Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2018 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z wniosku J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do wyższego zasiłku macierzyńskiego

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 czerwca 2017r. sygn. akt IV U 58/17

I. oddala apelację,

II. zasądza od J. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

K. A. E. W.J. W.

Sygn. akt IV Ua 30/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 7.12.2016r. przyznał J. B. prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego za okres od 30.11.2015r. do 10.01.2016r. i prawo do zasiłku macierzyńskiego ustalony przepisami kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego od 11.01.2016r. do 10.07.2016r. oraz ustalił podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego za łączny okres od 13.07.2015r. do 10.07.2016r. w wysokości przewidzianej dla ubezpieczonych zgłoszonych do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej z kodem ubezpieczenia 0510, najniższej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe za lipiec 2015 roku w kwocie 2375,40 zł brutto.

Decyzję tę zaskarżyła ubezpieczona, która domagała się jej zmiany w części dotyczącej przyjęcia najniższej podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego. Mianowicie wносиła o zmianę decyzji poprzez uwzględnienie do podstawy wymiaru dochodów uzyskiwanych z tytułu zatrudnienia z Kasie Oszczędnościowo – Kredytowej w W., w której stosunek pracy ustał z dniem 30.06.2015r. W okolicznościach określonych w art. 30 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia chorobowego w razie choroby lub macierzyństwa.

Ostatecznie pełnomocniczka ubezpieczonej zmieniła roszczenie poprzez przyjęcie podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego z uwzględnieniem jedynie dochodów uzyskiwanych osiągniętych w ramach umowy o pracę tj. w kwocie 3981 zł brutto oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wnosił o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2017r. Sąd Rejonowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie oraz zasądził od J. B. na rzecz (...) Oddział w S. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy rozstrzygnięcie swoje oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Ubezpieczona J. B. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo – Kredytowej w W. od 1.10.2004r. do 30.06.2015r. Jednocześnie od 1.08.2014r. prowadziła działalność gospodarczą i z tego tytułu podlegała jedynie ubezpieczeniu zdrowotnemu. W okresie od 24.11.2014r. do 30.06.2015r. ubezpieczona była niezdolna do pracy i pobierała zasiłek chorobowy. Z dniem 30.06.2015r. stosunek pracy uległ rozwiązaniu z powodu ogłoszenia upadłości pracodawcy. Następnie z dniem 1.07.2015r. J. B. zgłosiła się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. W dniu 13.07.2015r. ubezpieczona urodziła dziecko. Pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do zasiłków macierzyńskich za okresy od 13.07.2015r. do 10.07.2016r. z tytułu ubezpieczenia chorobowego związanego z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę do 30.06.2015r. Decyzja ZUS w tym przedmiocie wydana w dniu 28.09.2015r. była przedmiotem kontroli sądowej. Sąd Okręgowy w Siedlcach orzeczeniem z dnia 18.10.2016r. oddalił apelację ubezpieczonej od wyroku Sądu Rejonowego oddalającego odwołanie. W rozważaniach Sąd Rejonowy stwierdził, iż stan faktyczny w niniejszej sprawie jest bezsporny. Sąd ten podkreślił, że ubezpieczona nabyła prawa do zasiłku macierzyńskiego jako osoba podlegająca dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, co zostało stwierdzone wyrokami sądowymi wydanymi w sprawie IV U 450/15. W dalszej części rozważań Sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z treścią art. 48 ust. 1 ustawy zasiłkowej, w postawie wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu nie będącemu pracownikiem nie może zostać uwzględnione wynagrodzenie za prace osiągnięte w okresie 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. W przepisie tym posłużono się pojęciem „przychód”. Pojęcie to jest rozumiane jako kwota stanowiąca podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe ubezpieczonego nie będącego pracownikiem, po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe (art. 3 pkt. 4). Zdaniem Sądu Rejonowego wykładnia językowa art. 48 ust. 1 prowadzi do wniosku, że brak jest podstaw do uwzględnienia wynagrodzenia za pracę w podstawie wymiaru zasiłku chorobowego ubezpieczonego nie będącego pracownikiem. Sąd ten nie podzielił stanowiska procesowego strony odwołującej się, że w sytuacji ubezpieczonej ma zastosowanie art. 43 ustawy zasiłkowej, zgodnie z którym podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli pomiędzy okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju jak i innego rodzaju nie było przerwy albo była krótsza niż 3 miesiące. Powołując się na wyroki Sądu Najwyższego m.in. z dnia 18.03.2015r. (I UK 223/14) Sąd Rejonowy przyjął, że prawidłowa wykładnia art. 43 ustawy zasiłkowej w zw. z art. 36 ust. 1 i 4 tej ustawy, prowadzi do konkluzji, że podstawę wymiaru zasiłku chorobowego ustala się z uwzględnieniem wyłącznie wynagrodzenia uzyskanego u płatnika składek u którego powstała niezdolność do pracy. w razie zmiany pracowniczego tytułu ubezpieczenia chorobowego na dobrowolny tytuł ubezpieczenia dochodzi do zmiany płatnika składek na ubezpieczenie chorobowe. Z tych względów organ rentowy prawidłowo ustalił podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego ubezpieczonej za okres od 13.07.2015r. do 10.07.2016r.

Apelację od powyższego wyroku wniosła ubezpieczona reprezentowana przez pełnomocnika. Skarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 48 ust. 1 oraz art. 36 ust. 4 w zw. z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 30.10.2002r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, jak również art. 43 tej ustawy w zw. z art. 29 ust. 1 pkt. 1 oraz art. 30 ust. 1 pkt. 1 tej ustawy w związku z art. 177 § 4 oraz 36¹ kodeksu pracy poprzez ich błędną wykładnię co doprowadziło do bezpodstawnego przyjęcia przez Sąd Rejonowy, iż organ rentowy zastosował właściwie najniższą podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego, podczas gdy powinna być zastosowana podstawa wymiaru zasiłku przyjętego do zasiłku chorobowego u byłego pracodawcy ubezpieczonej.

W konkluzji strona apelująca wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez ustalenie podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego z uwzględnieniem dochodów uzyskiwanych przez ubezpieczoną z tytułu zatrudnienia w Kasie Oszczędnościowo – Kredytowej w W. w kwocie 3981 zł brutto, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W uzasadnieniu apelacji, strona odwołująca się argumentowała, iż umowa o pracę z ubezpieczoną została rozwiązana w trybie art. 177§4 kp i funkcję ochronną pełni przepis art. 30 ust. 1 pkt. 1 i 3 ustawy zasiłkowej, które gwarantuje niepogorszenie sytuacji prawnej ubezpieczonej. W rzeczywistości została ona potraktowana gorzej niż osoba, która po rozwiązaniu umowy o pracę w trybie art. 177§4 kp stałaby się bezrobotną, albowiem bezrobotna otrzymałaby zasiłek macierzyński w oparciu o art. 30 ust. 1 ustawy zasiłkowej, który byłby liczony zgodnie z regulacją zawartą w art. 36 ust. 1 w zw. z art. 47 ustawy zasiłkowej. Ponadto skarżąca powołała się na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24.05.2012r. P 12/10, który wypowiedział się o niedopuszczalności różnicowania wysokości zasiłków należnych ubezpieczonym, wynikającego tylko ze zmiany tytułu ubezpieczeniowego. W dalszej części wywodów, apelująca podtrzymywała swoje wcześniejsze twierdzenia o konieczności zastosowania art. 43 ustawy zasiłkowej, zgodnie, z którym podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między zasiłkami tego samego rodzaju lub innego rodzaju nie było przerwy, bądź przerwa była krótsza niż 3 miesiące. W takim przypadku podstawa wymiaru zasiłku macierzyńskiego winna odpowiadać podstawie wymiaru zasiłku chorobowego. Zasada wyrażona w art. 49 ust. 1 ustawy zasiłkowej doznaje wyjątku w wypadku nieustalenia na nowo podstawy wymiaru świadczenia przewidzianym w art. 43, jeżeli między okresami pobierania zasiłków nie było przerwy bądź przerwa była krótsza niż 3 miesiące.

W odpowiedzi na apelację, pełnomocnik pozwanego organu rentowego wносиł o jej oddalenie i zasądzenie od strony przeciwnej kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję. W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana wskazała, że podstawa wymiaru zasiłku chorobowego ubezpieczonej została ustalona w oparciu o art. 49 ust. 1 pkt. 1 ustawy zasiłkowej w brzmieniu obowiązującym od 1.01.2013r. do 31.12.2015r. Zmiana brzmienia przepisu art. 49 była spowodowana treścią wyroku TK z dnia 24.05.2012r. P 12/10. Dlatego też powoływanie się przez stronę odwołującą się na ten wyrok jest błędne. Wyrok ten bowiem i dokonana zmiana art. 49 ustawy zasiłkowej wskutek tego orzeczenia dotyczy uzupełnienia podstawy wymiaru zasiłku dla osób, które podlegały ubezpieczeniom z różnych tytułów z przerwą nie dłuższą, niż 30 dni. W końcowej części odpowiedzi na apelację pełnomocnik ZUS argumentowała, iż nie znajduje zastosowania w przedmiotowej sprawie art. 43 ustawy zasiłkowej. Stosowanie tego przepisu jest wyłączone w sytuacji gdy nastąpiła zmiana stron umowy o pracę lub zmiana tytułu ubezpieczenia z pracowniczego na niepracowniczego. W takiej sytuacji podstawę wymiaru zasiłku należy ustalić ponownie, zgodnie z zasadami zawartymi w art. 36 -41 i art. 48-52a ustawy zasiłkowej, nawet gdy nie upłynął 3 miesięczny okres od dotychczas pobieranego zasiłku chorobowego.

W ocenie Sądu Okręgowego apelacja ubezpieczonej nie jest zasadna.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i dokonał właściwej oceny prawnej decyzji organu rentowego. Obliczenie wysokości podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego nastąpiło w oparciu o treść art. 49 ust. 1 pkt 1 ustawy zasiłkowej w brzmieniu nadanym temu przepisowi ustawy z dnia 21.06.2013r. o zmianie ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2013r. poz. 996). Zmiana brzmienia tego przepisu był następstwem wyroku TK z dnia 24.05.2012r. P 12/10. Sąd Okręgowy podzielił stanowisko sądu

pierwszej instancji, iż do sytuacji ubezpieczonej nie można zastosować podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego, którego podstawą byłoby wynagrodzenie za pracę uzyskiwane w ramach umowy o pracę w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo - Kredytowej w W., gdzie J. B. była zatrudniona od 01.10.2004r. do 30.06.2015r. Przepis art. 48 ust. 1 w zw. z art. 36 ust. 4 ustawy zasiłkowej używa pojęcia przychód w rozumieniu art. 3 pkt 4 te same ustawy. Pojęcie to nie odnosi się do wynagrodzenia za pracę. Zatem wykładnia językowa tego przepisu wskazuje, że brak jest podstaw do uwzględnienia wynagrodzenia ubezpieczonej uzyskiwanego u wymienionego pracodawcy do obliczenia podstawy wymiaru zasiłku z 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. Sąd Okręgowy podzielił również pogląd Sądu Rejonowego odnośnie braku przesłanek do zastosowania do przyjęcia podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego unormowania zawartego w art. 48 ust. 2 w zw. z art. 43 ustawy zasiłkowej. Ubezpieczona od 01.07.2015r. obowiązkowo podlegała ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej i jednocześnie zgłosiła się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Zasadnie Sąd Rejonowy przytoczył pogląd SN wyrażony w wyroku z dnia 21.07.2016r. I UK 295/16, w którym to orzeczeniu w tezie 3. Sąd ten stwierdził, iż odpowiednie stosowanie art. 43 ustawy zasiłkowej do ubezpieczonych nie będących pracownikami nie uprawnia do wyliczenia podstawy należnych im zasiłków przy uwzględnieniu wynagrodzeń uzyskiwanych przez ubezpieczonych w ramach stosunku pracy. Sąd Okręgowy podzielając wyrażony pogląd SN przyjął, że ocena Sądu pierwszej instancji w tej części jest również prawidłowa.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy z mocy art. 385 kpc apelację oddalił.

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1804) zasądził od ubezpieczonej na rzecz pozwanego Oddziału ZUS kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

K. A.E. W. J. W.